

Учење је веслање узводно. Чим се престане, одмах се крене уназад.
(кинеска народна пословица)

Систематично стицање знања о појединим темама представља праву благодат, посебно у данашње доба када смо преплављени бројним информацијама, без реда, система, често и без смисла. Наше класично стечено знање и образовање су на искушењу. И ми смо, као и информације, у облаку, у покушају да схватимо време у коме живимо, да повежемо прошлост коју чувамо са будућношћу којој морамо одговорити на адекватан начин. Ни у једној професији као што је то ова наша, стручњаци немају толику одговорност да истовремено размишљају и делују и за прошлост и за будућност.

У Србији од доношења *Закона о државној архиви* 1898. године, па до данас, није било посебног образовања за архивисте. Кратко време у бившој СФРЈ постојало је „усмерено“ средњошколско образовање за архивске посленике кроз архивско-музејски смер. Данас, после више од једног века од покретања организоване архивске делатности, архивистика се изучава у форми једносеместралног изборног предмета на Одељењу за историју Филозофског факултета у Београду и нешто озбиљније у виду три једносеместрална предмета на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду. Међутим, ни један ни други факултет не образују стручњаке искључиво за област архивистике. Звање архивист се у последње две деценије стиче након једногодишњег рада у архиву, двонедељних консултација у Архиву Србије, односно Архиву Војводине и полагања стручног испита. У недостатку систематичног факултетског образовања, неформално образовање и самообразовање деценијама су били најчешћи начин за напредовање у овој области. Семинари, радионице, саветовања и њихови резултати стављени на увид јавности у различитим публикацијама представљали су једини начин подизања наших личних компетенција у струци коју обављамо.

Гашењем часописа *Архивист* и распадом велике заједничке државе, а потом и гашењем *Архивског прегледа*, већ готово две деценије нема архивистичког часописа који би у значајнијем обиму објединио сазнања и окупио посленике архивистичке струке. Хвале су вредни покушаји архива и њихових часописа да задовоље ту потребу, али резултати, често бројнији на пољу историографије него архивистике, нису могли да надоместе празнину коју је направило гашење републичког гласила.

Схватајући важност да се на републичком нивоу, превазилазећи локалне границе надлежности појединих архива, сагледа проблематика архивске струке (или науке), Архивистичко друштво Србије покренуло је 2016. године одржавање архивистичких саветовања, скупова и радионица, не би ли кроз тај вид размене знања и искустава и објављивањем њихових резултата подстакло унапређење струке.

У *Зборнику радова* који је пред вама приказани су резултати трећег по реду Међународног архивистичког саветовања одржаног у Чачку од 9. до 11. октобра 2019. године. Саветовање се састојало из две сесије на теме: *Архиви у електронском окружењу* и *Архивска служба данас и у будућности – актуелна питања и проблеми*. Учествовало је укупно 36 излагача из Холандије, Хрватске, Босне и Херцеговине и Србије. *Зборник* садржи 29 ауторских чланака и то 11 радова на тему *Архиви у електронском окружењу* и 18 радова на тему *Архивска служба данас и у будућности – актуелна питања и проблеми*. Кроз текстове се разматрају изазови са којима се архиви и архивисти данас суочавају, како на пољу заштите архивске грађе која настаје у електронском облику, тако и у области дигитализације рада архива и архивске грађе. Полемише се и о бројним дилемама које се намећу у раду са конвенционалним облицима архивске грађе. Аутори су кроз текстове поделили сазнања до којих су дошли сопственим радом са архивском грађом и истраживањем искустава домаће и светске архивистике. Верујемо да ће свако од нас у њима наћи мноштво значајних информација.

Читаоцима смо дужни да напоменемо да у време одржавања саветовања и писања текстова за *Зборник* још увек није био усвојен *Закон о архивској грађи и архивској делатности*, тако да ће неки радови због тога можда звучати анахронно. На нашу радост, *Закон* је усвојен 24. јануара 2020. године на XIX ванредном заседању Народне скупштине Републике Србије.

На самом крају, као уредник, захваљујем Организационом одбору саветовања на указаном поверењу, да после зналачког и искуством богатог уредништва Зорана Вељановића, као почетник преузмем овај посао. Захваљујем и председници АДС Лели Павловић, на одличној сарадњи, као и члановима Редакције (Ненаду Војиновићу, Јасмини Живковић, Бошку Ракићу, Марији Тодоровић и Милораду Јовановићу) на помоћи у савладавању почетничких тешкоћа и грешака. Примамљива и модерна форма овог издања не би била могућа без великог труда и рада наше техничке уреднице Зорице Нетај, на чему јој посебно захваљујем. Одајем признање свим нашим колегиницама и колегама, учесницима саветовања, који су уложили озбиљан труд и време да са свима нама поделе резултате свога рада, посебно што су имали довољно стрпљења и поверења и испоштовали сваку сугестију ситничавог уредника и Редакције.

Уз подсећање да је читање најбоље учење, препуштамо Вам овај *Зборник радова* на стручну оцену и коришћење.

Јануар, 2020. године

Слободанка Цветковић,
уредник *Зборника*